KNMP | Apothekersorganisatie

Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie

Alexanderstraat 11
2514 JL Den Haag
Postbus 30460
2500 GL Den Haag
070 37 37 373
knmp.nl

Betalingsgegevens
IBAN NL55 INGB 0677 9218 45
KvK 27177094

De Tweede Kamer
T.a.v. de informateur de heer Mr. S. van Haersma Buma
Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum	19 november 2025
Ons kenmerk	JB 20250105 MvdS
Uw kenmerk	-
Behandeld door	Jamila Bakkers, Public Affairs
Betreft	Input informatiegesprekken

Geachte informateur,

De Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie (KNMP) vertegenwoordigt de apothekers in Nederland. Vanuit onze verantwoordelijkheid voor de farmaceutische patiëntenzorg dragen wij dagelijks bij aan veilige, effectieve en betaalbare geneesmiddelenzorg voor miljoenen Nederlanders.

De kabinetsformatie biedt een belangrijk moment om richting te geven aan een toekomstbestendig zorgstelsel. De KNMP wil u in dat kader wijzen op het belang van een stevige positie van de farmaceutische zorg binnen het nieuwe regeerakkoord.

De apotheker is altijd dichtbij. In de wijk, in het ziekenhuis. Hij is dé toegankelijke zorgverlener in de buurt. Apothekers zorgen voor medicatieveiligheid bij patiënten. Daarmee is er ook ruimte om de zorg in de keten overeind te blijven houden. Tegelijkertijd worden vermijdbare medicatiegerelateerde ziekenhuisopnames voorkomen.

Apothekers staan aan de lat voor het verstrekken van geneesmiddelen, medicatiebeoordelingen, begeleiding bij therapietrouw of bij het afbouwen van slaappillen, pijnstillers en dergelijke. Dat zijn allemaal zaken die fundamenteel zijn voor goede farmaceutische patiëntenzorg.

Maar die zorg staat onder druk. Tekorten aan voldoende arbeidskrachten, geneesmiddelen en financiële middelen vormen een belemmering voor toekomstbestendige apotheekzorg. Daardoor staat de toegang tot optimale patiëntenzorg en medicatieveiligheid op de tocht.

Om de farmaceutische patiëntenzorg ook in de toekomst te borgen, is een aantal zaken essentieel:
- Investeringen in de eerstelijnszorg
- continuïteit van geneesmiddelen
- een gezonde arbeidsmarkt.

Want heeft de patiënt straks nog vertrouwen in het geneesmiddel en de zorgverlening als dat niet op orde is? Om daarvoor te zorgen doet de KNMP de volgende aanbevelingen.

1. Borg medicatieveiligheid: samen werken aan medicatieveiligheid en medicatiebewaking
Apothekers voeren medicatiebewaking uit vanuit hun expertise op het gebied van geneesmiddelen. Dit doen apothekers op basis van hun diepgaande farmacologische en farmacotherapeutische kennis. Ook huisartsen voeren medicatiebewaking uit, vanuit hun rol tijdens het voorschrijven van geneesmiddelen. Apothekers en huisartsen dragen via medicatiebewaking bij aan optimale gezondheid voor hun patiënten.

In de nabije toekomst zullen zich door vooruitgang in techniek meer handelingsmomenten voor medicatiebewaking voordoen. Bijvoorbeeld rondom een nieuwe labwaarde, een patiëntkenmerk of informatie van de patiënt uit het PGO. Daardoor wordt medicatiebewaking door de apotheker geavanceerder en meer proactief (onder meer door ontwikkelingen in het VWS-programma VIPP Farmacie). Hierdoor kunnen apothekers eerder interventies toepassen en dragen apothekers bij aan het voorkomen van gezondheidsschade bij patiënten en het verminderen van verdere druk op de zorg.

De veranderende zorgfunctie van apothekers vraagt om aanpassingen in de bekostiging. Momenteel is de bekostiging van apotheekzorg nog gekoppeld aan een vast bedrag per receptregel. Maar de zorg wordt proactiever en vraagt hiermee juist om bekostiging die past bij de zorg die geleverd wordt aan de patiënt. En dat is niet altijd zorg die gekoppeld is aan een receptregel. Toekomstbestendige zorg vraagt om toekomstbestendige bekostiging.

Onze voorstellen:
- Stel patiëntgebonden zorgverlening centraal met passende bekostiging.
- Haal farmaceutische zorg uit het eigen risico om te komen tot een eerlijk speelveld én het stroomlijnen van de juiste zorgvraag bij de juiste zorgverlener (vragen over geneesmiddelen richting de apotheker, vragen over aandoeningen aan de huisarts). Patiënten moeten nu nog betalen voor een consult bij hun apotheker en ervaren dit als belemmering.
- Borg, en verruim zo mogelijk, de financiële middelen die beschikbaar zijn voor structurele investeringen in medicatieoverdracht in de keten/VIPP Farmacie omdat hierdoor de veiligheid van de zorg aantoonbaar verbetert en risico's voor patiënten afnemen
- Stimuleer de landelijke doorontwikkeling en toepassing van medicatiebewaking door apothekers en voorschrijvers, bijvoorbeeld door gericht financiële ruimte te creëren.

2. Pak geneesmiddelentekorten structureel aan: waarborg toegankelijkheid en beschikbaarheid
Geneesmiddelentekorten blijven zorgwekkend hoog en treffen miljoenen Nederlanders. Tegelijkertijd staan de toegankelijkheid en beschikbaarheid van geneesmiddelen onder druk. Het wordt voor apothekers steeds complexer, soms zelfs onmogelijk, om alternatieven te vinden.

Om adequate oplossingen te vinden bij het omgaan met tekorten worden apothekers nu ongewenst gedwongen om buiten de wet te handelen. Een voorbeeld is dat apothekers door tijdgebrek en belasting van andere zorgverleners als huisartsen, geen nieuw recept aanvragen voor een alternatief geneesmiddel in geval van een tekort. Als zij dit wel zouden doen, dan loopt de farmaceutische patiëntenzorg acuut vast en moeten patiënten veel langer wachten op hun geneesmiddelen. Dit is onwenselijk en niet houdbaar. Zowel voor patiënten, als voor apothekers.

De huidige wetgeving vraagt van zorgverleners onevenredig veel inspanningen. En dat terwijl de zorg onder grote druk staat. De oplossing hiervoor is om het voor apothekers mogelijk te maken om recepten aan te passen bij tekorten.

In de huidige praktijk maken veel apothekers en huisartsen in hun eigen regio inhoudelijke samenwerkingsafspraken over de omzetting van een geneesmiddel bij een tekort. De koepels van huisartsen, medisch specialisten hebben deze samenwerkingsafspraken vertaald naar een leidraad. Deze regionale aanpakken dienen ook naar een landelijk niveau getild te worden. Daarmee kunnen apothekers de continuïteit van zorg voor patiënten borgen én zijn apothekers en artsen geholpen in de omgang met geneesmiddelentekorten. Pas daarop de wetgeving aan zodat apothekers niet langer worden gedwongen om die te overtreden.

Relatie geneesmiddelentekorten en geneesmiddelprijzen
Het prijsniveau van frequent voorgeschreven geneesmiddelen in Nederland is door de jaren heen gedaald. Gecombineerd met het lage inwonertal en de lage geneesmiddelenconsumptie maken de lage prijzen Nederland tot een relatief oninteressant afzetgebied voor steeds meer geneesmiddelfabrikanten, getuige het afnemend aantal registraties bij het CBG. De lage prijzen zijn het gevolg van de instrumenten die de overheid en zorgverzekeraars inzetten om de farmaceutische zorg betaalbaar te houden. Het inkoopbeleid van zorgverzekeraars is een voorbeeld van een prijsdrukkend instrument. Om de beschikbaarheid van geneesmiddelen en de continuïteit van farmaceutische zorg te kunnen borgen doet de KNMP de volgende voorstellen.

Onze voorstellen:
- Maak het voor apothekers mogelijk om bij tekorten recepten aan te passen. Apothekers handelen nu buiten wet. Dit is onwenselijk en niet houdbaar.
- Pas het preferentiebeleid aan.
  - Wijs snel alternatieven aan bij tekorten op preferente geneesmiddelen. Zorg dat opgebouwde voorraden van alternatieven tijdelijk vergoed blijven zodra het preferente geneesmiddel weer leverbaar is. Hierdoor kunnen voorraden worden afgebouwd.
  - Geen preferentiebeleid op geneesmiddelen met een beperkte jaaromzet
  - Bredere aanbesteding van preferente middelen om de markt minder afhankelijk te maken van één of enkele leveranciers, bijvoorbeeld via regionale aanbesteding.
- Stimulering van productie in Nederland en West-Europa.
- Verdere uitbouw van geneesmiddelenvoorraden. Voer een aanvullende kwetsbaarhedenanalyse uit voor de productie- en leveringsketen van kritieke geneesmiddelen.
- versnelde uitlevering van de G-Standaard.
- uniforme declaratieafhandeling bij leveringsproblemen.
- verbetering van de concurrentiepositie van de Nederlandse markt ten opzichte van andere Europese landen om tekorten te verminderen en voorkomen.

3. **Behoud een breed verzekerd basispakket voor essentiële geneesmiddelen**

De KNMP ziet grote risico's voor passende zorg nu het Zorginstituut Nederland zich buigt over een grotere uitstroom van goedkope geneesmiddelen uit het verzekerd pakket. Een grote uitstroom van goedkope geneesmiddelen uit het verzekerd pakket staat haaks op de passende zorg die we in Nederland voorstaan. Patiënten worden onzeker als ze niet alle geneesmiddelen meer vergoed krijgen die de (huis)arts voorschrijft. Dat betekent extra werk voor huisarts en apotheker én hogere kosten en inzet van schaars personeel elders in de zorg.

Momenteel zien we dat het Zorginstituut bij allergiemiddelen per saldo een advies geeft voor uitstroom van apotheekzorg. Zonder dat eerst de noodzaak van die apotheekzorg wordt beoordeeld. En waar het (gedeeltelijke) uitstroom van goedkope eerste keus geneesmiddelen uit de NHG-richtlijnen betreft, gaat dit ten koste van de toegankelijkheid. De KNMP pleit er dan ook voor om een breed verzekerd basispakket voor essentiële geneesmiddelen te behouden.

4. Integrale aanpak van de arbeidsmarktproblematiek

Binnen de (openbare) apotheek ervaren apothekers en hun medewerkers veel knelpunten die gevolgen hebben voor de aantrekkelijkheid van het vak van apothekersassistenten, farmaceutisch consulenten en apothekers. Uit recente cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en onderzoeksbureau TNO blijkt dat apothekersassistenten het vaakst stressvol werk hebben. Door toenemende personeelstekorten staat de toegankelijkheid van de apotheekzorg steeds meer onder druk. Het behouden van voldoende arbeidskrachten in de apotheeksector vereist inzet van de overheid.

Onze voorstellen:
- Investeer in opleidingscapaciteit voor apothekers en apothekersassistenten.
- Ontwikkel stimuleringsprogramma's voor werving en behoud van zorgpersoneel.
- Garandeer marktconforme beloning door adequate toedeling van OVA-gelden.
- Creëer een structureel programma voor het terugdringen van administratieve lasten.

De KNMP vraagt de informateur en toekomstige coalitiepartijen om in het regeerakkoord expliciet aandacht te besteden aan de rol van de apotheker rondom medicatiebewaking, aan passende bekostiging van farmaceutische patiëntenzorg en aan beleid dat de beschikbaarheid van geneesmiddelen waarborgt.

Wij zijn graag bereid om onze inzichten en concrete voorstellen nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Aris Prins, openbaar apotheker

Voorzitter